K. MUS. AKAD:S BIBLIOTEK STOCKHOLM

SVENSK

MUSIKTIDNING.

TIONDE ÅRGÅNGEN.

1890.

STOCKHOLM,
FRANS J. HUSS.
1890.

★1938/1333

INNEHÅLL:

Biografi:

Sid.

Arpi, Oskar ... 145
Arveschou, Albert ... 121
Bottero, Osvaldo ... 129
Boyes-Rucker, Charlotte ... 113
Bötel, Heinrich ... 57
Dente, Joseph ... 153
Heintze, Wilhelm ... 1
Jungstedt, Mathilda ... 9
Körling, August ... 25
Labatt, Henrik ... 137
Lundquist, Carl Fredrik ... 33
Malmsjö, Johan Gustaf ... 73
Mendelssohn Bartholdy, Felix ... 49
Petrini, Märtha ... 17
Valentin, Karl ... 89
Öhrström, Augusta ... 105

Dödsfall: Sid. 7, 15, 23. 31, 40, 72, 80, 88, 103, 127, 135, 152, 158.

Historia, Estetik, Teknik m. m.

»Ascanio» af Saint Saëns ... 60
Brefvexlingen mellan Wagner och Liszt 10, 18
Böhmflöjtens uppkomst ... 107
Chopins omdöme om komponister ... 133
Chr. Glucks sista grafläggning ... 133
Dans och lutspel i forna dagar ... 147
Den påtänkta nordiska konstnärsföreningen ... 77
Edvard Grieg interviewad ... 65
En ny ljudteori ... 65
En vespergudstjenst ... 149
Ett bref om pianosjukan af Ed. Hanslick 62, 67
Framför och bakom kulisserna af Conrad Behrens ... 81, 91
Från första uppförandet af Verdis »Otello» 76
Från Trollflöjten till Parsifal ... 93
Första uppförandet af »Robert at Normandie» i Paris ... 77, 82
Gamla favoritoperor i ny drägt ... 141
Göteborgs harmoniska sällskaps verksamhet 1885—90 ... 91
I kyrkosångsfrågan af Hugo L—t ... 122
Jankópianots uppkomst ... 114
Jankópianots beskrifning ... 117
Joh. Seb. Bachs Matteuspassion ... 27
Leo Tolstoj och Kreutzersonaten ... 99
Musikaliska akademiens bibliotek ... 154
Nittontonskalan ... 97
Ny pianoklaviatur ... 54
Några ord om sången och sångundervisningen i våra skolor af K. E. Palmgren ... 138
Passionsspelen i Oberammergau ... 131
Pianots placering och vård ... 125, 130
Rossinis »Barberaren i Sevilla» ... 41
Rubinstensstiftelsens 1:sta internationela täflan ... 108
Ur August Södermans resebref 35, 43, 53, 58
Ur C. M. v. Webers literära arbeten ... 3, 19
Ur Upsala-sångens historia ... 146
Vid Felix Mendelssohns bår ... 52
Vilkoren för en god sångundervisning af Jos. Sittard ... 107, 115, 123

Musikpressen, Kritik, Teater:

Dir. Wilh. Heintzes koralbok af H. ... 36
Filharmoniska sällskapets Bach-konsert ... 39
Från scenen och konsertsalen i hvarje nummer.
Musiklitteratur ... 47
Musikpressen 5, 13, 21, 29, 46, 55, 69, 77, 87, 110, 118, 126, 149, 155.
Om Verdis »Otello» ... 74
Sommarkonserterna ... 99

Följetong, Poesi, Småplock:

Den nya operabyggnaden ... 42
En dikt om Jankópianot ... 118
En konsert af Jenny Lind, af A. Godin 29
Ett besök hos Rossini, af M. Oettinger 37, 44
Ett otryckt bref af Rich. Wagner ... 142
Francilla ... 108, 124
Lipinski och hans violin ... 85
Mozart II af M—r ... 21
Pollini såsom teaterdirektör ... 61
Sebastian Bach och Marchand ... 11
Slocknande »stjernor» ... 13
Till hufvudstadens musikälskande allmänhet ... 125
Verdis första storverk af E. Vacano ... 3

Anmälan ... 2, 154
Annonser: sista sidan i hvarje nummer.
Beriktigande ... 24
Breflåda ... 23
Från in och utlandet i hvarje nummer.
Hvarjehanda 7, 15, 24, 31, 63, 98, 103, 112, 119, 124, 135.

Sid.

Musikalisk bokstafsgåta med lösning ... 7, 15
Till våra prenumeranter 15, 96, 101, 112, 119
Vår musikbilaga ... 31, 142
Vår redaktionsplan ... 11

Korrespondens:

Musikbref från Berlin af A. P. ... 20, 28, 68
» » England af H. W. ... 4, 86
» » Lund ... 69
» » Paris af Mirza ... 100

Porträtter:

Arpi, Oskar ... 145
Arveschou, Albert ... 121
Bottero, Osvaldo ... 129
Boyes-Rucker, Ch. ... 113
Bötel, Heinrich ... 57
Dente, Joseph ... 153
Heintze, Wilh. ... 1
Jungstedt, Math. ... 9
Körling, Aug. ... 25
Labatt, Henrik ... 137
Lundquist, C. F. ... 33
Malmsjö, J. G. ... 73
Mendelssohn-Barth. Felix ... 49
Petrini, Märtha ... 17
Valentin, Karl ... 89
Öhrström, Augusta ... 105

Illustrationer:

Jankó-flygel ... 117

Musikpremie:

Musikalbum, Bil. I, II, III, innehåll:
Pianostycken: *Dahl, A.*: Vårstämning, *Ika*: Un bibelot, *Doppler, A.*: Ungdomstankar, *Gluck*: Ballet ur »Orfeus», *Wenzel, L.*: Jägarsång, *Mendelssohn-Barth. F.*: Canzonetta ur stråkqvartett op. 12; Sång: *Körling, A.*: Trädgårdsmästaren (för bariton).
Bilagan IV inneh.: Lutemusik för piano: Pavana, Sarabande, Allemande, Gigue, Menuet.

N:o 1. | Redaktör och utgifvare: **FRANS J. HUSS.** Expedition: Olofsgatan 1 (Hötorget 6,) 1 tr. upp öfv. gård. | Stockholm den 2 Januari 1890. | Pris: Helt år 5 kr., Lösnr 25 öre. Annonspris: 10 öre (15 öre utl.) petitraden. | Årg. 10.

Wilhelm Heintze.

Med detta årsskifte har vår hufvudstad mistat en af sina mest framstående tonkonstnärer, i det organisten i St. Jakob, Wilhelm Heintze afflyttat härifrån till Lund, der han nu tillträdt befattningen såsom domkyrkoorganist och director musices vid akademien.

Såsom orgelspelare är dir. Heintze helt visst den främste i vårt land, och detta icke blott i egenskap af virtuos på detta svåra instrument utan tillika genom sin grundliga kännedom om och framstående förmåga som tonsättare för detsamma, en förmåga som för öfrigt har sin grund i de solidaste musikaliska kunskaper. Om vi våga påstå, att för en sådan man hufvudstaden är rätta platsen, så ligger deri icke ett egennyttigt begär att åt rikets första stad vilja börda allt hvad det eger utmärkt, men i fråga om en tonkonstens idkare tro vi att man skall gifva oss rätt deri, att en sådan i en större stad, i en hufvudstad, både eger ett större verksamhetsfält och med sin talang kommer att gagna en större allmänhet samt äfven sjelf har mera tillfälle att utbilda densamma, på grund af det högre musikliv som råder på en sådan plats.

Vid dir. Heintzes afflyttning härifrån har också en allmän saknad fått sitt uttryck i hufvudstadspressen äfvensom en önskan, att vi icke för alltid må gå miste om att få njuta af hans eminenta förmåga såsom orgelns mästare. Vi kunna emellertid ej annat än lyckönska vår sydliga universitetsstad till en sådan eröfring.

Med tacksamt minne af den ädla konstnjutning dir. Heintze såsom organist i St. Jakob söndagligen och främst genom sina kyrkkonserter skänkt oss här, vilja vi illustrera detta vår nya årgångs första nummer med hans bild och lemna en kort teckning af hans konstnärsbana och verksamhet.

Georg Wilhelm Heintze, son af musikdirektören G. W. Heintze, är född i Jönköping d. 4 juli 1849. De musikaliska anlag han redan som helt ung röjde anvisade honom hans framtidsbana och han blef 1865 inskrifven som elev i Musikaliska akademien, hvarest den liflige unge musikern arbetade med sådan flit och framgång, att han der skördade ej mindre än 11 jettoner i piano, orgel, violin, violoncell, komposition, pianostämning och körsång. År 1869 kunde han aflägga organist- samt skol- och regementsmusikdirektörsexamen i 15 ämnen med 66 betyg. Han sökte nu 1870 Jenny Lind-Goldschmidts resestipendium för att i utlandet fortsätta sina studier, men oaktadt han af konservatorielärarne van Boom, Berens, Mankell, Günther, Cronhamn, d'Aubert etc. erhöll ampla vitsord om icke allenast höga examensbetyg utan äfven intyg om »att han skrifvit flera lyckade kompositioner både i sträng och fri stil, att han med bifall flerfaldiga gånger uppträdt som orgelspelare och ackompagnatör vid konserter härstädes och att han är en god orkesterspelare både på violin och violoncell,» hvarför han af dem ansågs »fullt kompetent, förnämligast såsom tonsättare, orgelspelare och pianist, att erhålla ifrågavarande stipendium» — blef han förbigången af, om vi rätt minnas, den unge pianisten J. A. Hägg. Samma år blef han utnämnd till musiklärare vid högre allmänna läroverket i Kalmar. Han befann sig emellertid ännu följande år i Stockholm för att utbilda sig

Wilhelm Heintze.

i ledning af militärorkester och erhöll då af Musikal. akademien det smickrande uppdraget att representera Sverige vid den täflan, som i London det året egde rum, i att utföra orgelmusik på jätteorgeln i Albert Hall. På 11 konserter utfördes här 56 nummer ur 47 olika konsertstycken, och den svenske orgelspelaren utförde med heder sitt parti. Samma år, 1871, utsågs Heintze till dirigent vid Jönköpings regementes musikkår, antogs till musikdirektör vid samma regemente följande år och erhöll 1874 kgl. fullmakt som musikdirektör. Såsom utmärkt orgelspelare började Heintze att göra sig allt mer bemärkt; också blef han af koralmötets i Upsala komitterade 1880 kallad att låta höra domkyrkans orgel under mötet. Då professorn i orgelspelning vid Musikal. akademien, organisten i St. Jakob, Gustaf Mankell, afled i mars 1880, sökte Wilh. Heintze hans lärareplats vid akademien, och man antog för alldeles gifvet att Heintze med sina stora och, som man ser, af akademien erkända meriter specielt som orgelspelare, skulle kallas att intaga denna plats. Förvåningen blef ej ringa, då akademiens val i stället föll på den i ämnet vikarierande läraren, som under några år tjenstgjort som lärare i harmoni vid konservatoriet och till åldern endast var ett år äldre än den mycket meriterade Heintze. Hade denne då erhållit nämnda befattning, hade han för alltid varit fästad vid hufvudstaden. Lärareplatsen i komposition, som erbjöds honom vid akademien, var förenad med alltför ringa lön för att honom kunna antagas. Emellertid sökte han äfven Gustaf Mankells andra tjenst, organistplatsen vid St. Jakob, och erhöll denna 1881. Året derpå invaldes han till ledamot i Musikaliska akademien, samtidigt med akademiens tillförordnade orgellärare, dir. Lagergren. Under några år var Heintze kapellmästare vid dramatiska teatern till dess denna skildes från Kgl. operan. Utnämnd till kapellmästare vid Lunds universitet i sept. 1889, tillträdde han denna befattning d. 1 nov. samma år och med detta års början organisttjensten vid domkyrkan derstädes.

Dir. Heintze har vid sidan af dessa befattningar utöfvat en stor musikalisk verksamhet. Sålunda har han (fr. 1869 till 1883) varit kallad att besigtiga och inviga ej mindre än 34 orglar i landet, deribland Upsala domkyrkoorgel, hållit 55 egna konserter i Stockholm och landsorten samt under åren 1872—76 varit ledare af Jönköpings musiksällskap, som gifvit 2 à 4 konserter årligen med orkester- och större körverk. Såsom privatlärare, särskildt i musikteori, har han i hufvudstaden varit mycket anlitad och värderad.

Antalet af Heintzes kompositioner är ej ringa, ehuruväl endast ett mindre antal af dem utkommit från trycket, alldenstund det hos oss är svårt att erhålla förläggare till större musikverk. De som utgifvits af trycket äro: *14 Femstämmiga orgelpreludier* (eget förlag, 1865), *Fantasi och Fuga* för orgel öfver Hæffners koral n:r 99 (intagen i kgl. Musikal. akademiens Handl. 1868), *Stor Sonat* (c) för piano, prisbelönt och utg. af Musikal. Konstföreningen (1871), *Militärmarsch*, komp. för militärorkester, arrang. för piano (1878), *Turnier-Marsch* arr. för piano, *Feststycken för orgel* (1883), *Svensk Koralbok* (1889). I manuskript finnas af Heintze en mängd defilerings- fest- och paradmarscher för militärorkester, komponerad för offentliga högtidligheter, åtskilliga Preludier för orgel, stycken för 4 och 5 cellos, Kantat för mansskör och soli med stråkorkester och orgel, Solo för basun med orgel och piano, Fantasi och Fuga för orgel, Konsertstycke för bland. kör och mans-kvartett och qvintett, Suite för orgelsolo i 3 satser, Bach-Aberts koral och Fuga (för orkester gifven af hofkapellet), arrang. för orgel och militärorkester samt för orgel och blandad kör! Symfoni af Guilmant (f. orgel och orkester), arrang. för orgel och militärorkester. Dir. Heintze har dessutom såsom musikteoretiker utarbetat flera kontrapunktiska arbeten.

Anmälan.

Svensk Musiktidning *anmäler härmed sin* ***10:de*** *årgång.* ***Ett tioårsjubileum*** *har ännu ingen svensk musiktidning kunnat fira; ej heller hade det nu kunnat ske med mindre utgifvaren af intresse för att en musiktidning äfven i vårt land skall upprätthållas uppoffrat sig för saken och i det längsta trott att allmänhetens intresse skulle i tillräcklig grad understödja hans eget. Detta har hittills långt ifrån varit fallet, men under detta tidningens jubileumsår vågar dock utgifvaren hysa den, kanske något sangviniska, förhoppningen, att de musikaliska hemmen i vårt land skola mera än förr uppmärksamma och gynna Svensk Musiktidning, som just ställer sig till deras tjenst genom ett populärt och omvexlande innehåll. Visserligen tillfredställer hon kanske ej en högvis akademisk fordran på vetenskapligt innehåll, behandlande hårdsmält, för den stora allmänheten mindre njutbar musikteori, men det finns äfven en vetenskap, som heter musikhistoria, och för denna vetenskapsgren har Sv. Musiktidning ej varit främmande, såsom synes af hennes talrika, af porträtter åtföljda biografier m. m., att icke tala om ämnen rörande det praktiska musikidkandet och musikvetandet i allmänhet. Såväl enskildt som offentligt, och detta ganska allmänt genom landets tidningspress, har ock tidningen vunnit ett hedrande erkännande. Ju större förmåga, ju större framgång, torde kunna tänkas. Men då icke en gång namnen Norman och Rubenson kunnat betrygga en svensk musiktidnings framgång, så är ej heller den satsen axiomatisk. Framgången beror på att allmänheten gynnar en för densamma beräknad tidning.*

Då Svensk Musiktidning nu börjar ett nytt decennium med sin tionde årgång, hoppas Utgifvaren att först och främst få behålla de prenumeranter, som hittills gynnat henne, och att dessa skola skänka tidningen ett välbehöfligt understöd genom att rekommendera densamma åt andra musikvänner. Under detta år, då vi ha att påräkna goda förmågor till medhjelpare, kommer tidningen att ***utgifvas*** *efter hufvudsakligen samma plan som förut, innehållande* ***populär läsning i musikaliska ämnen, porträtter*** *och* ***biografier*** *öfver in- och utländska tonkonstnärer, redogörelser för* ***musikpressen, följetonger,*** *samlade* ***notiser*** *om hvad som tilldrager sig i musikverlden och dem* ***en*** *sådan facktidning längre bevarar, än de dagliga tidningarne med deras efemeriska natur kunna göra.*

Tidningen åtföljes äfven, som förut, af ***Musikbilaga,*** *ett* ***Musikalbum*** *med* ***piano-*** *och* ***sångstycken,*** *innehållande* ***god*** *och* ***lätt utförbar*** *musik, och af samma stora oktavformat, som senaste årens (omkr. 14 sidor), och kommer bilagan att ökas i förhållande till ökad prenumeration.*

Svensk Musiktidning *utgifves 1890, såsom förut, 2 ggr i månaden (utom juli—aug., »den döda säsongen») till ett pris af* ***5 kronor*** *pr år.* ***Musikbilagan*** *tillfaller* ***endast helårs-prenumeranter.*** *Mindre än hel årgång beräknas efter lösnummer (à 25 öre).*

På tidningen prenumereras här å ***Expeditionen, Olofsgatan 1*** *(Hötorget 6) öfver gården 1 tr. upp, i* ***bok-*** *och* ***musikhandeln*** *samt å tidningskontoren. I landsorten prenumereras bäst* ***å posten,*** *då tidningen* ***fortast*** *kommer prenumeranten till handa.* ***Presentkort*** *å tidningen finnas att tillgå å Expeditionen och andra prenumerationsställen.*

Vördsamt anhålles att ***prenumeration*** *må ske* ***så snart som möjligt; vid direkt prenumeration*** *hos* ***Svensk Musiktidnings Expedition, Stockholm,*** *(Olofsgatan 1) sändes tidningen till prenumeranten kostnadsfritt* ***genast den utkommit.***

För att spara våra förra prenumeranter besvär med prenumerationsförnyelse, sända vi dem nu, såsom förut, årgångens första nummer, med anhållan att de som ***icke*** *vidare önska erhålla tidningen ville tillkännagifva detta åt budet eller å tidningsexpeditionen* ***före*** *andra numrets utsändande.* ***Senast*** *när budet kommer med andra numret torde det första återlemnas af dem, som ej prenumerera för detta år; af dem som ämna fortsätta torde då* ***till budet prenumerationsafgiften*** *mot* ***qvitto erläggas.*** *Dem, som behålla första numret utan att afsäga sig tidningen, anse vi*

oss alltså få räkna till årets prenumeranter å tidningen.

Stockholm i dec. 1889.

REDAKTIONEN.

Ur C. M. v. Webers literära arbeten.

Vattendragarn.

Opera af *Cherubini.*

(2 juli 1811).

Fragment ur ett resebref.

Föreställ dig min vän, då jag den 30 juni på genomresa besökte München, blef jag på värdshuset varse en affisch med det förtrollande ordet »Armand» — och hade mina affärer än varit tio gånger mera trängande än de i verkligheten voro, så hade dock tanken på denna gudomliga musiks utförande af München-orkestern kvarhållit mig, och i förkänslan af min kommande förtjusning ropade jag till postiljonen: »I dag är det Wattendragaren! jag kan omöjligt resa». Han såg på mig helt förvånad begrep slutligen genom en liten öfvertygande »handtryckning» bättre än genom någon exklamation omöjligheten att resa vidare.

Jag var den första på teatern, och full af förväntan slog jag mig ned midt på parterren ifrigt afvaktande de toner, hvilka jag på förhand visste, att de nu på nytt skulle höja och tjusa mig. Djerft tror jag mig kunna påstå att Armand är ett äkta dramatiskt och klassiskt verk. Allt är på det effektfullaste beräknadt, hvarje musikstycke är så på sin plats, att man ej kan borttaga eller tillägga något. Rikedom på älskliga melodier, kraftig deklamation och en allt gripande sanning i uppfattning af situationen, evigt ny, evigt gerna sedd och mottagen. Jag har sett denna opera på nästan alla goda tyska och franska scener, och jag var öfvertygad om, att här skulle man gifva den med stor fulländning.

Ouverturen började och lät mig äfven hoppas det bästa, ty den utfördes i sanning med en eld, nätthet och kraft, som endast München-orkestern är i stånd att åstadkomma, och med för tjusning instämde jag i parterrens dånande bifall. (Man har här satt trumpeter till ouverturen, och jag tror också att de i Allegrot kunna göra effekt, men i inledningsadagiot äro i det sista mäktiga crescendot de enstaka stötarna, föredragna af horn, obestridligen af bättre verkan och mera lämpade för stegringen af det hela, isynnerhet om vid Edurslaget först trumpeterna inträda.)

Den första terzetten hörde jag till min förvåning förvandlad till en duett. Jag trodde icke mina öron utan tog en kikare till hjelp, och då såg jag också att vattendragarens fader icke sjöng. Jag kan icke neka, att jag kände ett visst obehag vid tanken på första aktens final utan bas!! — Egde då personalen icke en bassångare till detta parti? — —

Terzetten emellan Armand, hans hustru och Nikolai togs betydligt sänkt, dock hölls man skadeslös genom det goda utförandet. Duetten mellan Armand och Constance gafs delvis förträffligt. Under första aktens final syntes Mikelis fader icke till. Skulle han icke deltaga deri? — och hvar uppehöll sig den gamle svage mannen under dessa scener? — Men högst oangenämt öfveraskad blef jag genom ett misslyckadt förbättringsförsök af kompositionen i finalen; ett af de mest hänförande ställena blef, af för mig obegriplig orsak, beröfvadt hela sin verkan.

Sedan vattendragarn, förargad öfver hennes motsträfvighet, grälat på Marcelina, och hon utbrister i tårar, skall efter detta fortissimo en klarinett helt ensam inträda och föredraga melodien: (paus) c c Es d c, hvarefter först fagotten och derpå violoncellen inträder, och brodern börjar sjunga, tröstande sin syster. Detta är öfverallt af den yppersta verkan. Här var det ej nog med att detta ställe blåstes af oboen (genom hvars helt annorlunda klangfärg kompositionens hela syftemål blef förfeladt) utan man hade äfven satt ackompanjemang dertill; så också vid ett par noter D, hvilka Antonio och senare Mikeli hafva att sjunga ensamma, hade man tillsatt ännu några åttondelar för violinerna.

På platser, der man ej har en god klarinettist att tillgå, är jag alltid angelägen om att låta detta ställe föredragas af flöjten, men att man sätter något annat dertill är oerhördt, och jag hoppas för herr direktör Fränsl's erkända insigters skull, att han förbättrar detta stora missgrepp, hvars tillvaro han ej kan försvara; och med mig förena sig, derom är jag viss, alla beundrare af Cherubinis sångmö.

De mycket svåra körerna i andra akten gingo förträffligt, sjöngos och spelades med precision och eld. Öfver hufvud gick andra akten rundare och lifligare. I tredje akten hade jag åter tillfälle att beklaga borttagandet af några sköna ställen, såsom förpaktardotterns ord: »Ack, Antonio kommer ej än!» genom hvilkas uteslutande musikstyckena alldeles planlöst stöta tillsamman. Skådespelerskan som gaf denna rol hade väl, då hon ändock sjöng något, äfven kunnat sjunga denna småsak, som på scenen icke är någon sådan.

Anmärkningsvärdast var herr Muck som vattendragaren; han gaf mycket bra den redliga, muntra, öppna karaktären, som genom medvetandet om en god gerning lugnt känner sig i stånd till alla vågstycken, och publiken visade honom sitt erkännande för hans bemödande genom högljudt bifall.

Om jag pladdrat för mycket för dig om denna opera, så betänk, att man aldrig kan säga nog om ett sådant mästerverk, och att en så ifrig konstvän, som jag, kan räkna på ditt öfverseende. — — — — — — — —

FÖLJETONG.

Verdis första storverk.

Af *E. Vacano.*

Verdi, den ännu helt unge operakomponisten Verdi, hade förstämd och med ramlade illusioner, trots hans första operas triumfer, lemnat Milano och dragit sig tillbaka till Busseto år 1841.

Ty hur billiga hade icke dessa triumfer varit! Han hade skrifvit sin opera alldeles efter mönstret af en Rossini och Donizetti, och deras operor hade »vunnit ogement bifall» och uppförts öfverallt. Hvar och en annan ung komponist skulle ha fröjdat sig deröfver och fortsatt med att skapa detta *pasticcio* af arier, arietter, valskörer och effektfulla strettor.

Men den unge mannen kände annorlunda inom sig; han ville, han måste kunna någonting annat. Han måtte haft andra drömmar om en opera, än att den blott skall utgöra ett perlband af vackra konsertarier. Redan då lefde hos honom den italienska operamusikens reformator, och »Don Juan,» »Friskytten» och »Fidelio» lemnade honom ej någon ro. Men hvad skulle han göra? Italienarne hade sin bestämda genre och ville ej veta af någon annan. Verdi kände till detta och i stället för att komponera vidare för den s. k. *bel canto*, för ett par favoritprimadonnor med strupfärdighet och ett par tenorer som gällt utslungade sitt höga c, för en publik, som endast hade smak för melodikräm, drog han sig tills vidare undan i ensamheten, gaf han alla sina drömmar och illusioner respass och kom sedan ännu en gång till Milano — icke för att vidare komponera, utan för att — gifva musikundervisning.

En dag då han lemnade De Christoforis galleri mötte honom direktören för Scala-teatern och höll honom quar.

»Ah, se Verdi! Hör nu, ni kan göra mig en stor tjenst!»

»Hvilken då?»

»Jag behöfver nödvändigt en opera.»

»Och den skulle jag komponera åt er? Då måste ni ursäkta mig. Jag har slutat med mitt arbete för teatern.»

»Vet det, vet det, men jag känner sådana der beslut! Nå, hvad jag nu har att be er om, min käre Verdi, är helt enkelt att ni tager denna libretto (dermed drog han ett manuskript ur fickan) med er hem för att läsa igenom, och . . .»

»Och!?»

»Och säga er mening derom. Sa-

ken är nämligen den, att maestro Nikolai lofvat mig en opera, men jag skulle lemna honom textboken. Nå, jag gick till Solera, som arbetade, rimmade, diktade hela natten och lemnade mig slutligen denne »Nabucco» — en gammalassyrisk biblisk historia, efter hvad jag kan tycka. Jag skickade genast luntan till Nikolai, som redan morgonen derpå kom tillbaka med den, kastade den i skallen på mig och utropade: »sådant der skräp kan någon annan roa sig med att komponera, inte gör jag det!» och dermed rusade han sin väg för att strax bege sig af till Wien. Dermed kunde det ju vara slut med hela historien, men jag kan inte tro att denna libretto är *så* dålig häller . . . Solera är ju likväl en *skald!*»

»Och derför?» svarade Verdi helt skeptiskt.

»Derför vill jag be er, min värderade unge man, att ni läser igenom luntan och såsom fackman säger mig er mening. Kanhända kan jag ändå finna *någon* som komponerar . . . betalt den har jag i alla fall redan.»

Verdi tog manuskriptet med sig hem och begynte läsa det innan han gick till sängs. Och han läste och läste . . . och läste det för andra och tredje gången, och morgonen inbröt men han fortsatte läsa, slog takten med händerna och gnolade under tiden. Ack! *Det* var en text för en opera, sådan som han hade drömt sig, icke en samling italienska positivmelodier utan en opera med kraft, med färg och karakteristik — den högmodige konungen, den krigiska Abigaïl, masskörerna af krigare, prester och folket, dertill det assyriska konungapalatsets storartade dekoration med dess jätteskulpturer, pelare och tempelsalar.

Men nej, nej! hvem skulle förstå en sådan musik, som han drömt sig? Och så blef libretton liggande en rundlig tid bland noterna på hans piano. Så hände sig en regnig dag, då Verdi höll sig inne, att det kom fram på notställarn . . . och då . . . då började Verdis händer glida öfver tangenterna — och — ja så blef Nabucco komponerad.

Bref och tidningsartiklar från den tiden skildrar för oss det märkvärdiga intryck publiken erfor vid »Nabucodonozors» eller »Nabuccos» första uppförande d. 9 mars 1842. Det var en opera så helt och hållet olik med alla andra på den tidens repertoarer! Den liknade väl icke Mozarts »Don Juan», icke heller Webers operor, men *italiensk* var den alls icke ändå. Det är något *tyskt* i den sade man. En så märkvärdig musik! Intet melodiklingklang, inga körschabloner, inga kanzonetter, inga roulader . . . Man viste ej hur man skulle taga saken. Men La scalas milaneser, Italiens och då varande musikverldens mest musikbildade publik, kunde ej emotstå den mäktiga allvarliga anda, som strömmade fram ur detta egenartade partitur. Och mer och mer bemäktigade sig en förut okänd rörelse denna publik. Man var gripen, uppskakad, rörd till tårar. Man jublade ej, man beundrade. Skolor, partier, idealer, meningar, sympatier, allt förenades och försonades i denna ström af inspirationer, som redan vid repetitionerna berusade alla: sångarne, musikanterne, maskinisterne, dekorationsmålarne och statisterna. Och då sjelfva aftonen för representationen inföll befann sig den tusenhöfdade publiken, som af sina bekanta lockats till teatern, bunden af samma förtrollning. I ett ögonblick var namnet Verdi på allas läppar, det var som hade genom hans snille plötsligen italienarnes gamla fosterlandskärlek flammat upp, man kände sig som barn af *ett* land, af musikens land!

Den första allmänna hänförelsen grep publiken i första aktens storartade final. Denna final är epokgörande i Italiens musikhistoria och musikhistorien öfver hufvud. Med Nabuccos uppträdande i början af denna final inträder ett *largo cencertato* — och dermed begynte publiken förvånas och gripas af den nya, ovanliga karakteriseringen, den berusande vältaligheten i toner. Från Nabuccos fras, börjande med »Tremin gli insani» och till »In mar di sangue» utvecklar sig largot allt tydligare och mäktigare till ett concertato i trettio sångdelar, hvari Nabuccos och Abigaïles stämmor på ett förvånansvärdt sätt hålla sig fram med starkt utpreglad subjektiv teckning, hvilken mästerligt karakteriserar de båda personernas själsrörelser. Denna final visade redan då Verdi för i dag — komponisten till »Aida» och »Othello.»

Hvilka mästerverk skulle han ej ha lemnat om han fått fortfara så, om den italienska publiken redan då varit mogen för *denna* skola! I denna final finnas sex hufvudideer, hvilka utveckla sig efter hvarandra och sedan tillsammans; dessa sex musikaliska thema upptaga blott 58 takter, men huru inflåta de sig ej med hvarandra och förena sig till ett stort helt!

Dylika ensemblestycken har Verdi sedermera frambragt i sin »Don Carlos» och i »Aida», men det mest lysande bland dem finner man i första aktens final i »Louisa Miller», hvilket af musikkännare räknas för Verdis skönaste och värdefullaste ensemblestycke, ett mästerverk af uttryck och karakteristik, deri *åtta* hufvudideer förena sig såsom juveler i en krona.

Hvad »Nabucco» beträffar, så hade operan efter denna final sitt spel vunnet. Milanopublikens hänförelse höll i sig fortfarande ända till den ståtliga hymn, med hvilken operan slutar, och som är våra dagars Verdi fullt värdig. Men — tiden var ännu ej kommen. Italien, det Italien som låg utanför Milano, applåderade visserligon efter milanesarnes föredöme, men den äkta, djupa känslan för denna musik fattades. Äfven i Tyskland fann »Nabucco» bifall, men mest för tolkarnes skull (t. ex. den bekante Pischek). »Verlden är ännu inte mogen för det som musiken har att bjuda och bör bjuda på scenen. Skall det någonsin komma så långt?» suckade Verdi. »Åtminstone vet jag att jag nu *kan* göra, hvad jag drömt mig. — Och jag vill ej förarga mig och draga mig tillbaka från skådeplatsen utan vill slå den gamla lyran och gifva publiken den söta bonbon, hvarefter den är så lysten, vill följa modet, som man betalar så bra, och — vänta.» Och han väntade, men lejonet hade visat klorna.

Han väntade och skref opera efter opera, den ena melodiösare än den andra — »Ernani» och »Foscari», »Simone Boccanegra», och» Traviata», »Rigoletto» och »Trubaduren», hvilka alla höjdes till skyarne och uppvägdes med guld. Då ändrade sig långsamt den musikaliska horizonten.

Meyerbeer kom med sina operor, Gounod, Massenet; Wagner, som vid »Nabuccos» tid haft en publik i Dresden och Weimar, hade småningom eröfrat icke blott Tyskland utan hela verlden (Frankrike undantaget), och nu först trädde Verdi fram för den publik, som fått begrepp om »Musikdramats» betydelse, med sin »Aida» och sin »Othello».

—◈—

Musikbref från England.

Newcastle on Tyne 9:e dec. 1889.

Ehuru det utföres mera musik i England än i något annat europeiskt land, så är under nuvarande förhållanden ej alltid konsertgifvarens lott afunsvärd, ty ofta äro konsertsalongerna glest besatta då symfonikonserter eller kammarmusik-soiréer gifvas. Sjelfva musiktidningen »the musical Times» klagar deröfver och säger, »att nära nog alla konsertgifvare, som ge en konsert, hvarvid klassisk och god musik utföres, förlora pengar derpå.» För ex. Charles Hallé och madame Neruda-Hallé började i förra månaden att ge en serie orkesterkonserter i S:t James Hall, London, hvarvid de biträddes af Hallés etthundra man starka Manchester-orkester, en syperb orkester, hvars dirigent Hallé varit under 32 år. Gång på gång ha de populära konsertgifvarne måst spela för tomma salonger, ehuru de bjudit publiken på Berlioz' Symfonie Fantastique, Dvoraks F-Dur-Symfonie, Cherubinis ouverture till Anacreon, Beethovens G-dur-Pianokonsert, och Beethovens violin-konsert spelad af madame Neruda-Hallé. Nu är det endast burlesque operettas och Music-halls, en slags låga simpla Theatres Varietées, som äro en vogue och betala sig

bra, och mången populär music-hall-sångare eller sångerska, i synnerhet de sednare, förtjena mera än 10,000 kronor årligen. I anledningen häraf gjorde häromdagen den välbekante redaktören Carl Engel följande sarkastiska anmärkning i Vecko tidningen »the World»: »Ack, om blott Charles Hallé och madame Neruda-Hallé hade engagerat Arthur Roberts (en popular burlesquesångare att göra några piruetter och sjunga mellan symfonierna Music-halls-sången »En regnig dag miss Darling Jane spände upp sin umbrella», så hade det musikaliska England infunnit sig så mangrant, att salongen varit packad från golf till tak!

Herr Benno Schönberger med biträde af sångaren Heinrich konserterar för närvarande i London. Endast en kompositörs verk utföres hvarje gång. På den 1:sta konserten gafs Schuberts, på den 2:dra Schumanns, på den 3:dje Brahms' kompositioner. Efter julen ämna de båda artisterna företaga en konserttournée i de Engelska provinsstäderna.

Jag ser i Engelska musiktidningarne att fru Louise Pyk annonserar att hon anländt till London och önskar konsertengagement under säsongen.

Madame Trebelli är nu återställd från sin långa sjukdom och ämnar snart låta höra sig igen i konsertsalongerna, Hon lär ha återvunnit sin röst sägs det.

Musiklitteratören Bennet har skrifvit texten till en s. k. »Scandinavian» opera, hvartill pianisten Cowen komponerar musiken. Första akten är färdig, och hela operan skall vara färdig till våren, då den kommer att uppföras på Drury Lane Theatre i London af Carl Rosas Opera-sällskap.

Aktieegarne i Carl Rosas »Opera Company» ha inköpt af Wagners enka uteslutande rättighet att utföra alla Wagners operor, förutom »Parsifal», i England, Skottland och Irland. De ha också inköpt rättigheten att ensamt utföra »Faust», »Carmen», »Perlfiskarne» af Bizet, m. fl. operor. Härmed menas ej endast rättigheten att ensamt utföra dessa operor, men också att intet vokal- eller instrumental-nummer ur dem får utföras på en konsert, utan att aktieegarne för hvarje gång erhålla en dryg betalning. Det innebär också att ingen musikförläggare får trycka, eller kompositör arrangera någon melodi ur dessa operor.

Lördagen den 7:de dec. gick sir Arthur Sullivans nya operett »Les Gondoliers» af stapeln och med stor framgång. Savoy-theatern var fullsatt, och då Sullivan intog kapellmästareplatsen i orkestern för att anföra sin nya operett, hälsades han med applåder och hurrarop. Libretton är af Gilbert och som vanligt rolig och full af galenskaper. Musiken är lätt och lekande och scenerierna vackra, så att »Les Gondoliers» lofvar att hålla sig längre uppe, än Sullivans sista operetter.

Handlingen försiggår i Venedig, och herrar Cortice Pounds and Rutland Barington inneha hufvudrolerna Marco och Giuseppe — gondolièrerna.

Den spanske violinisten Sarasate är för närvarande favoriten i England. Innan han reste till Amerika i förra månaden gaf han ett par afskedskonserter i London för fulla hus. Mr Abbey i Amerika har engagerat både Sarasate och Eugen d'Albert att spela på ett hundra konserter i Amerika, hvardera artisten erhåller 180,000 kronor för 5 månaders konserttournée, jemte hotel och reseomkostnader fria. En syberb jernvägsvagn, innehållande salong, sofrum, kök, badrum, har blifvit enkom byggd för de två artisternas räkning, och denna kommer att begagnas under alla deras resor i Amerika. Vid deras första konsert i Newyork, som egde rum för ett par veckor sedan — voro alla biljetterna sålda, och Sarasate och Eugen d'Albert blefvo inropade gång efter annan.

Eugen d'Albert lefde, jemte sina föräldrar, under flera år i Newcastle, och jag såg honom ofta som en liten gosse. Han började att spela och komponera musik då han var endast några år gammal, och olika andra barn ville han aldrig leka utan endast sitta vid pianot eller skrifva noter på alla pappersbitar han fick tag på. En dag, då hans moder förebrådde honom att han förstörde alla sina sparpengar på notpapper och musikstycken, svarade den 5-årige gossen: »mamma, för mig är musik detsamma som bröd; jag kan ej lefva förutan den.»

Den skotske kompositören Mackenzie, som redan komponerat för Sararate en violin-konsert, har nyligen skrifvit för den spanske violinisten en egendomlig Violin-Suite, som bär det egna namnet »The Pibroch» och består af skotska national-danser och visor, arrangerade såsom en Rhapsodié, Caprice och Danse.

Redaktören af tidskriften »The Monthley Chronicle» har uppdragit åt musiklärarinnan härstädes Fröken Hildegard Werner (fr. Stockholm) att skrifva pianisten Eugen d'Alberts biografi, hvilken utkommer på nyåret.

På första soiréen för kammarmusik, som gafs i Newcastle för ett par veckor sedan, uppträdde en violinqvartett från Wien, anförd af Herr Schierer, då Mozarts stråkqvartett n:o 1, Beethovens stråkqvartett op 18 n:o 4, och Dvoraks pianoqvartett »Bagatellen» spelades. Samspelet var magnifikt, och öfverträffade till och med Joachims och madame Neruda-Hallés qvartettspelning. De båda sistnämnda artisterna komma att spela här på de nästa soiréerna för kammarmusik.

Under förflutna veckan har Herr Carl Rosas operasällskap gifvit följande operor på Tyne-theatre härstädes, »Carmen», »Faust», »Nordens stjerna». »Lurline» (Wallace), »Zigenerskan» och »Quäkarens dotter» af Balfe. En ung amerikansk sångerska mlle de Lussan kreerade med »furore» Margareta i »Faust» och titelrolen i »Carmen.» Sällan, eller aldrig har Carmens rol blifvit så väl och sannt återgifven i England, som af mlle de Lussan. Hon är ej endast en utmärkt aktris och sångerska, utan också ung och skön. Troligen kan mlle de Lussan motse en lysande framtid.

En ung dansk pianist, Christiensen, som är bosatt i Leeds, har nyligen komponerat en operett »The Belphegor», hvilken var uppförd för första gången i South Shields, en småstad nära Newcastle. Musiken är lätt och liflig men full af reminiscenser fr. början till slut. Kritiken har illa tilltygat kompositören, som hade oturen få sin operett uppförd af ett uselt operasällskap, hvars orkester bestod af 8 medlemmar, och ingen af dem kunde spela i ton eller takt. Jag har aldrig hört något så dåligt förr och beklagade hjertligt kompositören som anförde orkestern.

Sångkompositörerna Michael Watson, och Fredric Clay ha nyligen aflidit i London. Deras sånger äro mycket populära men underhaltiga. Pianisten Georg Russell afled i London d. 12 nov. Han var en ovanligt angenäm man. Sista gången jag råkade honom var det på en af Wilsons ångare mel lan Hull och Göteborg, då han tjusade oss alla med sitt vackra pianospel.

H. W.

Musikpressen.

På Elkan & Schildknechts förlag har utkommit:

För piano:

Olsen, Ole: *Sérénade* (tillegn. Alfr. Grünfeld) op. 19 n:r 2. Pr. 50 öre.

Ellenberg, Rich.: *Quarnen vid Schwarzwald,* Idyll. Op. 52. Pr. 1 kr.

Desormes: *Vive Paris,* Grand Marche. Pr. 60 öre. — *Yum-Yum,* skotsk polka. Pr. 50 öre.

Wagner, J. F.: »*Gigerl*», Marsch. Pr. 75 öre.

Ivanovici, J.: *Suspinul,* (Les soupires) rumänisk vals. Pr. 1 kr.

Cronholm, Axel: *Nanna-Polka.* Pr. 50 öre.

Kuhlau, Fredr.: *Buon Giorno* (tillegn. frkn Anna Lindstrand). Pr. 50 öre.

Heyer, Otto: *Breslauer Kreuz-Polka,* op. 84. Pr. 60 öre.

Kjellander, N. Th.: *Med Allra-kärestan,* 2 Hambopolskor. Pr. 75 öre.

Eterneller, äldre och nyare dansmusik, lätt arrang. 23:e häft. Pr. 1 kr.

För sång med piano:

Sahlberg, Alma: *Stjernblomman,* (efterlemnadt arbete). Pr. 50 öre (c f.).

På C. A. V. Lundholms förlag:

Heintze, Wilh.: *Koralbok* för kyrkan, skolan och hemmet, med Svenska Messan jemte ett urval af rytmiska melodier, arrangerad för sång, orgel, orgelharmonium eller piano. Pr. 2,50 á 3 kr.

Ole Olsens »Sérénad» röjer med en viss nationalfärg sitt norska ursprung, är enkel och rätt originel. Komponisten är föga känd hos oss men räknas till Norges förnämsta komponister för närvarande (född 1850). Ellenbergs »Idyll» hör till den mera populära salongsgenren men är mindre trivial än sina likar och är äfven användbar såsom elevstycke. Dansmusiken, företrädesvis den svenska, är af lifvande, dansant natur; namnen Kuhlau och Kjellander äro bekanta genom kompositioner af mera framstående art än den här i fråga varande, »Gigerl»-musiken (»Sprätt-marschen» — med en lustig vignett) är en äkta »Wienerweisen» med lustiga ord i trion. Samlingen »Eterneller» synes i värde motsvara sina föregångare; det lätta arrangementet är en fördel vid utförandet. — »Sjernblomman» är en enkel, anspråkslös sång till en dikt af Edvard Bäckström, komponerad af den för ett år sedan aflidna tonsättarinnan. Melodien sluter sig ledigt och uttrycksfullt till de vackra orden.

Wilh. Heintzes Koralbok rekommenderar sig genom utgifvarens blotta namn. Koralernas sättning är genom lagom tonhöjd praktisk och harmoniseringen förträfflig, hvarvid rytmisk omvexling äfven tagits i betraktande. Urvalet af rytmiska koralmelodier upptager ej mindre än 43 sådane, och en god ledning för val af koraler till psalmerna erbjuder registret i slutet af boken öfver »Likhetskoraler och psalmer», hvarvid mycket välbetänkt koralens karaktер af dur eller moll särskildt genom d. och m. blifvit utmärkt. (Forts.)

Från Scenen och Konsertsalen*.

Kgl Operan. 1889, Dec. 16, 19 Donizetti: *Leonora* (Leonora: frk. Oselio; Inez: frk. Holmstrand; Fernando, Alfons XI, Don Gaspar, Balthasar: hrr Ödmann, Johanson, Rundberg, Strömberg och Nygren) — 18 Auber: *Den stumma från Portici* (Masaniello: hr Hagman, som gäst; Elvira, Fenella: fru Östberg, frk. Lindenau; Alfonso, Pietro, Lorenzo, Borella, Silva: hrr Strandberg, Nygren, Linden, Grafström, Malmsjö) — 21, 29, Bizet: *Carmen* (Carmen: frk. Oselio och fru Edling; Michaela, Mercedes, Frasquita: frk. Karlsohn, fru Lindström, frk. Sjöblom; Don José, Escamillo, Zuniga, smugglarhöfdingen: hrr Ödmann, Johanson, Grafström, Rundberg) — 22, 26 Adam: *Konung för en dag* (Nemea, Zelida: frk. Ek, Holmstrand; Zephoris, Pifear, kungen, Zizel, prins Kadoor: hrr Ödmann, Nilsson, Lundqvist, Grafström, Strömberg och Sellergren) 125:te ggn. — 26, 27, 29, 30 *Vermländingarne*, musik arr. af A. Randel (Anna, Erik, Löpar-Nisse: frk. Holmstrand, hrr Lundmark, Olsson). — 28 Verdi: *Aida* (Amneris: frk. E. Nordgren, som gäst; Aida, Radames, Amonasro, Ramphis, konungen: frk. Ek, hrr Sellman, Lundqvist, Nygren, Sellergren).

Vasa-Teatern. Dec. 16—22, 26—30 Lecocq: *Lille Hertigen* (Hertig de Parthenay: frk. Anna Pettersson). — 25 Offenbach: *Vackra tvätterskan* (Belle Lurette: frk. Anna Pettersson).

Svenska Teatern. Dec. 17—20, 22, 26, 27, 29, 30 Kjerulf, Ch.: *Kejsarens nya kläder* (prinsessan Greta, Sven: fru Moe, Cederberg; Kasper: frk. Lundvall; prins Per, kejsar Måns, Tripp, Trapp, Truls: hrr Kloed, Borgström, Sandgren, Svedberg, Gardt).

Jakobs kyrka. Dec. 27 Wilh. Heintzes afskedskonsert (bitr. hr Woltmann, frk. E. Widgren).

Östermalms kyrka. Dec. 30 *Julkonsert* (till förmån f. Sofiahemmet) m. bitr. af frk. Oselio, Filharm. sällskapet m. fl.

Berns' Salong. *Sång-matiné* af dir. Ferd. Bengzon (bitr. frkn. A. Pettersson, S. Brander, E. Lindström; hrr Kloed, Edberg, Alb. Lindström m fl.).

Fröken Oselio slutade d. 21 dec. sitt framgångsrika gästspel på Kgl. operan såsom Carmen i Bizets liknämnda opera, den rol, hvari hon först beträdde denna scen vid sitt gästspel i november 1888. Hennes framställning då af den intriganta och lättsinniga cigarrarbeterskan stötte många för hufvudet genom sin ovanliga karaktär, ehuruväl man måste erkänna att teckningen var, om icke behaglig, så åtminstone konsekvent och egendomlig. Karaktären var nu i sina hufvuddrag bibehållen, fastän något modererad, och sångpartiet utfördes med vanligt mästerskap. Dansscenen, spåscenen och slutscenen röjde i synnerhet den verkliga konstnärinnan. Såväl vid denna föreställning som vid hennes uppträdande som Leonora d. 16 dec., hvilket betraktades som hennes 10års-jubileum å vår operascen (i st. för den 10 dec., då operan måste inställas) var fröken Oselio föremål för varm hyllning af den talrika publiken och hedrades med åtskilliga lagerkransar, applåder och en mängd inropningar. Som Toreadoren fick man för första gången höra herr Johanson, hvars röst emellertid icke framträdde med tillräcklig kraft i detta parti.

Fröken Ellen Nordgren, som länge konserterat i Norge, har ännu en gång låtit höra sig å vår operascen i det parti, som hon förut der återgifvit med så stor bravur, nämligen Amneris i »Aida». Apparition och den dramatiska framställningen gjorde nu samma goda intryck som förut, men rösten tycktes, måhända på grund af tillfällig indisposition, mindre frisk och klangfull vid detta tillfälle. — Den gamla julpjesen »Wermländingarne» har ej heller i år förfelat sin dragningskraft; den gafs annandag jul för 201:a gången. Likaså, eller ännu mer lockande, är favoriten »Konung för en dag», som redan upplefvat sin 125:te representation på jämförelsevis kort tid.

Vasateatern har haft god framgång med »Lille Hertigen», hvari publikens stora gunstling frök. Anna Petterson med vanlig uppsluppenhet och god vokal framställning utfört titelrolen. Frök. Petterssons gästspel här slutade d. 30 dec. med denna rol. Öfriga rolinnehafvare skötte sig ganska väl ehuru något beskuggade af minnet från pjesens uppförande 1881 å Nya teatern med hrr Arlberg och Holmquist som Montlandry och Vynaigre. Operetten gafs i juni samma år å Mindre teatern med fröken Löfgren i titelrolen.

Konserterna under julen började med dir. Wilh. Heintzes afskedskonsert i Jakobs kyrka. Man hade trott att templet vid detta tillfälle skulle fyllas af en tacksam publik, som än en gång längtade att få höra den utmärkte orgelspelaren, men så blef ej fallet. Med vanligt mästerskap utförde konsertgifvaren sin nyligen i Tyska kyrkan spelade »Suite» för orgel, jämte herr Woltmann ett konsertstycke för violin med orgel af Wilhelmj, vidare för orgel Præludium och Fuga i D af Bach, Kantabile för orgel af Widor samt Fantasi och Fuga för orgel af honom sjelf, hvarjemte fröken Widgren sjöng till orgel en aria ur Händels »Simson» och en aria ur Kantaten »Fader vår» af Herm. Berens.

Ett vältaligt farväl gaf oss diriktör Heintze med sina egna orgelkompositioner, vittnande lika mycket om musikalisk lärdom och uppfinningsförmåga, som om öfverlägsen konst i behandlingen af det väldiga instrumentet. Liksom den först gifna vackra »Suiten» af honom väckte nu äfven Fantasien med fuga rättmätigt bifall, och en särskild afskedshelsning af herr Heintze var det af honom flere gånger spelade sköna »Kantabilet» af Widor, hans älsklingskomponist näst fader Bach. De biträdande utförde sina partier på ett tillfredsställande sätt.

Julkonserten i Östermalms kyrka var en nobel musiktillställning och besökt af en ganska talrik åhörareskara. H M. Konungen jemte prinsarne Carl och Eugen samt prins Oskar med gemål bevistade den under prins Carls beskydd gifna konserten, som började, straxt efter konungens ankomst, med en melodiös bröllopsmarsch, spelad af dir. Alb. Lindström, bekant som skicklig orgelspelare. Af Filharmoniska sällskapet, som hade sin plats i koret, nära de kungliga, och anförde af sin dirigent kapellm. Hallén, utfördes de sedan sällskapets konserter bekanta sköna julvisorna af Riedel. På orgelläktaren hade solisterna plats. Härifrån sjöng fröken Oselio med gripande skönt föredrag Stradella-arian »Sei miei

*) Då en fortsatt redogörelse för de förnämsta hufvudstadsteatrarnas musikrepertoar och hufvudpersonerna i pjeserna bör ega intresse såsom bidrag till vår svenska konsthistoria, inrymmes en sådan äfven i denna årgång. Endast vid första uppförandet af en pjes upptages hufvudpersonalen i sin helhet; annars blott ändrad rollbesättning.

sospiri» (lyckligtvis ej med förfuskad försvenskning) »Rinaldo» af Händel och solopartiet i slutnumret. Den förstnämnda skulle ha vunnit på ett mindre taktmässigt ackompagnement, som lemnat sångerskan rum för mera nyansering af tempi och uttryck. Prins Gustafs sköna melodi till psalmen 451 utfördes med mycken känsla af en känd och omtyckt tenoramatör; i Gades herrliga trio, »Julekveld», deltogo likaledes utmärkta röster af Filharmoniska sällskapets medlemmar. I sista numret, dir. Halléns julsång, en melodiös och stämningsfull tonsättning, som slutade med den rikt harmonierade koralen n:r 63 (v. 15), förenade sig orgelläktarens och korets sångare jemte orgeln till en högtidlig afslutning af den väl arrangerade konserten.

Från in- och utlandet.

Kgl. Operan. Repetitionerna å Delibes »Lakmé» pågå flitigt, så att operan torde äfvensom Meyerbeers »Robert» komma att gå öfver scenen strax i början af året. — Till kgl. operans direktion har den talangfulle danska tonsättaren Lange-Müller, som någon tid uppehållit sig här, inlemnat sin förut omtalade opera »Jeanne», som emellertid ännu icke antagits till uppförande. Direktionen har förut, som bekant, emottagit af vår värderade komponist Siegfried Saloman, hvars operor »Korpathernas ros» och särdeles den komiska operan »Diamantkorset» här vunnit mycket bifall, en större opera »Flyktingen från Estrella» samt en mindre »Led vid lifvet», hvilka i första rummet, såsom inhemska, torde komma i åtanka vid val af nyheter.

Kgl. Musik-konservatorium. Inträdessökande för vårterminen 1890 skola personligen anmäla sig d. 14, 15, 16, 18 jan. Närmare upplysningar meddelar direktören å anmälningstiderna.

Kapellm. Andreas Halléns resa till utlandet för att göra sina kompositioner kända synes ha ledt till önskadt resultat.

Efter hvad vi erfarit har nemligen hr Halléns i somras komponerade »Sommarsaga», hvilken, som bekant, här i Stockholm gifvits dels å en symfonikonsert å Operan, dels å en matiné som var föranstaltad af kompositören, antagits till utförande flerstädes i Tyskland men torde väl ej komma att gifvas förr än på vårsidan. Underhandlingar angående operan »Harald Vikings» uppförande å k. hofoperan i Berlin pågå för närvarande. Kompositionen »Styrbjörn Starke», hvilken med stor framgång uppförts af Filharmoniska sällskapet, utkommer redan i februari i tryck under titeln »Nordlandsfahrt» på Jul. Schuberths förlag i Leipzig. Öfversättningen till tyskan af Hugo Tigerschiölds dikt verkställes af en framstående skrifställare, som äfven är sysselsatt med öfversättandet af Victor Rydbergs dikt »Skogsrået» till hvilken hr Hallén satt musik (tenorsolo med orkester).

En skandinavisk konserttourné genom flere större städer i Nordamerika företogs med mycken framgång i slutet af förra året, i hvilken deltogo fröknar Alma Hultcrantz och Julia Ziervogel härifrån Stockholm, den senare nyss anländ till Amerika, samt baritonsångaren Albert Arveschou, också bekant härstädes, jemte hans fru, född Pohl, hvilken med bifall uppträdde i deklamationsnummer. Med dem hade förenat sig en dansk tenorsångare, George Werrenrath, hvars stämma berömmes för mycket sympatisk klang. Såsom »stjernan» i sällskapet nämnes fröken Hultcrantz. Äfven pianisten fröken Ziervogel, som uppträdde med solonummer och som ackompagnatris, omtalas med beröm i de amerikanska tidningar, hvarur vi erhållit kännedom om denna för våra landsmän hedrande konserttur, under hvilken man äfven, såsom t. ex. i Rochford, tillställde banketter till deras ära.

Musikaliska sällskapet i Åbo skall enligt Nya Pressen, fira 100:e årsdagen af sin stiftelse, den 24 januari 1790, med en serie musikaliska festligheter.

Den första dagen gifves sålunda en historisk konsert å Åbo teater i förening med tablåer, dervid tonsättningar af B. Crusell (scen ur »Lilla slafvinnan»), C. Greve (scen ur »Den bergtagna»), A. G. Ingelius och andra, med musiklifvet i Åbo stad i samband stående kompositörer, skola utföras.

Den andra dagen gifves en konsert i solennitetssalen, dervid endast musik af finska tonsättare kommer att utföras, och den tredje dagen afslutas festligheterna med en stor kyrkokonsert i bo domkyrka.

Kapellmästare Müller-Berghaus har för tillfället komponerat en kantat och statsrådet W. Lagus har på anmodan lofvat att författa en minnesskrift om Musikaliska sällskapets verksamhet.

Paris. *Edvard Grieg*, som anlände hit d. 10 sistl. dec., gaf den 22:e en konsert på Châtelet-teatern med ofantlig succès. Konsertsalen var öfverfyld. Publiken bröt ut i en stormande applåd, då dirigenten, Colonne, öfverräckte Grieg taktpinnen. Grieg fick talrika inropningar. Vid konsertens slut hördes en stormande applåd från publiken och orkestern.

Grieg har efter sin ankomst till Paris varit föremål för talrika omnämnanden i den franska pressen. Så innehöll »Figaro» nyligen en längre uppsats om den norske kompositören och hans verk, undertecknad af Charles Darcours och hållen i de mest sympatiska ordalag. Från Paris skulle Grieg begifva sig till Stuttgart.

— *Charles Gounod* har nu fullbordat omarbetningen af sin opera »Jeanne d'Arc», hvars libretto likaledes är omarbetad af Jules Barbier. Den består nu af tre afdelningar. Den första heter »Missionen» och framställer jungfrun i Domrémy, den andra, »Triumfen», återger Karl VII:s kröning i Rheims och den sista visar Johanna i fängelset och på bålet. Operan skall uppföras i Paris under loppet af nästa år.

Giuseppe Verdi blef på sin jubileumsdag utnämnd till kommendör af Nordstjerneordens 1:a klass.

Stuttgart. Att *Adolf Lindblads* sånger ännu icke äro glömda såsom konsertnummer — åtminstone i Tyskland — visar programmet från en konsert härstädes, hvarvid en fröken *Tia Kretma*, en ganska framstående sångerska, med mycket bifall lät höra några af dessa.

Hvarjehanda.

Ensamma och öfvergifna. Den förträfflige komikern Helmerding i Berlin uppträdde en gång i en mycket långtrådig novitet; redan efter andra akten hade en stor del af åskådarne lemnat salongen. Då ridån gick upp för tredje gången stod han ensam med sin medspelerska på scenen, och i enlighet med rolen tillhviskade hon honom: »Äro vi allena?» — Helmerding kastade en tröstlös blick på parketten och utropade med en tragikomisk min: »Ja, nästan alldeles allena!»

* * *

En försigtig kritiker. Herrn (till en kritiker, som skrifvit en mycket mild kritik öfver ett högst ledsamt lustspel): »Men säg då, hvarför har ni icke nedsablat det der stycket?» — Kritikern: »Jo, ser ni, författaren är en jätte till karl, och vi se ju af hans lustspel att den mannen inte förstår sig på skämt!»

* * *

Fugamakarens skaldekraft är matt vorden och liknar champagne som stått af sig. Man bjuder oss för att tala med Heine: antikens pudrade parodi.

Riel.

* * *

Musikalisk bokstafsgåta.

Af 8 ord bilda begynnelsebokstäfverna efter nedanstående ordningsföljd namnet på en komponist och slutbokstäfverna i samma ordning namnet på en hans opera. Orden beteckna: 1 en svensk pianofabrikant, 2 en död violin-virtuos, 3 ett latinskt ord, användt som musikterm, 4 ett tontecken, 5 en lefvande violinvirtuos, 6 musikalisk distans-term, 7 namnet på ett musikstycke, 8 något beaktansvärdt för sångare.

Bokstäfverna i orden äro:
N, O, N, P, S, V, S, E, T, A, I, N, I, T, E, L.

Dödsfall.

Müller, Carl Herman Louis, f. d. kgl. kammarmusikus, flöjtist, f. den 19 febr. 1832 i Berlin, † härst. den 17 dec. 1889. Louis Müller, mycket framstående flöjtist, har under en längre följd af år varit anställd i hofkapellet och sedan vid mindre teatrar i hufvudstaden. Han har utgifvit en flöjtskola och i sammanhang med denna åtskilliga arrangementer för detta instrument.

SVENSK MUSIKTIDNING 1890

utgifves efter samma plan som förut, med populärt innehåll samt försedd med ***porträtter, not-illustrationer*** och ***musikpremie*** af ***god, lätt utförbar*** musik. Pris 5 kronor för hel årgång (20 nummer), 25 öre pr lösnummer. Premien tillfaller endast helårsprenumeranter, Prenumeration mottages å tidningens ***Expedition*** i Stockholm, ***Olofsgatan 1,*** hvarifrån den tillsändes prenumeranterna, samt hos hrr musik- och bokhandlare, eller å tidningskontoren; för landsorten ***hälst å posten.*** — Annonspriset är endast 10 öre petitraden med rabatt vid förnyad annonsering af minst 5 gånger. ***Presentkort*** å tidningen finnas att tillgå för årsprenumeration.

Frans Joh. Huss.
Redaktör och Utgifvare.

SVENSK MUSIKTIDNINGS årgångar 1885—1888, säljas till **nedsatt pris** af **4 kronor** pr år-gång, **7 kronor** för två årgångar, **10 kronor** för tre årg. då **kontant liqvid** med beställning efter noggrann adress sändes **direkt till Svensk Musiktidnings Expedition, Stockholm.**

Richard Anderssons
Musik-skola

öppnas åter den 7 Januari 1890.

Honorar för Vårterminen (5 månader): *Piano*: Klass I. Nybörjare, a) 2 elever på 1 timmas lektion 2 gånger i veckan: kr 40 (för hvarje elev); b) 2 elever på 1½ timmes lektion 2 gånger i veckan: kr. 60 (för hvarje elev). Klass II. Mera försigkomna, a) 2 timmar i veckan: kr. 125; b) 1 timme i veckan: kr. 65. *Harmonilära och kontrapunkt*: Klass I, 4 elever på 1 lektion i veckan (2 timmar) kr. 40. Klass II, 1 elev 2 gånger i veckan kr. 50.

OBS. Påbörjad månad räknas för hel. Skriftliga anmälningar till den 3 jan. muntliga den 3 och 4 jan. kl. 11—2, 5—7. Mottagningstid: Onsdagar och Lördagar 1,30—2,30 e. m.

G. 28291 ***Stockholm, Brunnsgatan 28, 2 tr.***

J. LUDV. OHLSON

STOCKHOLM

16 Regeringsgatan 16

Flyglar, Pianinos och **Orgelharmonier** af de bästa *svenska* och *utländska fabriker* i **största** lager till **billigaste** priser under fullkomligt ansvar för Instrumentens bestånd.

Obs.! **Hufvuddepot** för **Blüthners** verldsberömda Flyglar, samt **Rönischs & Steinweg Nachfolgers** utmärkta Pianinos.

Pianomagasin.

Flyglar, Pianinos, Tafflar och **Orglar** från in- och utländska utmärkta Fabriker **till de billigaste** priser. För instrumentens bestånd ansvaras.

Äldre Pianos tagas i utbyte.

OBS. Ständigt lager af **Flyglar** från Blüthner och **Pianinos** från G. Schwechtens berömda fabriker.

Gust. Petterson & Komp.

38 Regeringsgatan 38.

Flyglar, Tafflar och **Pianinos** från **J. G. Malmsjö.**

Svensk Musiktidnings
MUSIKALBUM
III 1889.

Piano och sångstycken innehållande för piano: ***Henselt:*** *Kärleksro,* ***Klauwell:*** *Albumblad,* ***Reiser:*** *Vårfröjd,* ***Rubinstein:*** *Menuett,* ***Sjögren:*** *Melodi,* ***Tschaikowsky:*** *Elegisk romans,* ***Wenzel:*** *Friskt mod.* För sång: ***Söderman:*** *Visa* och *Koral,* ***Schubert:*** *Kärleksbikt.* Säljes i Musik- och bokhandeln samt hos tidningens Expedition till ett pris af **1 krona.**

OBS. ***Södermans*** *visa,* upptecknad ur minnet af Fritz Arlberg, äfvensom *koralen* äro ej förr utgifna, ***Schuberts*** *Kärleksbikt* hör till hans efterlemnade verk.

Undertecknad gifver från och med 1:sta Oktober, fortfarande lektioner i **Sång, Dramatik, Plastik** och **Rolers inöfning,** om anmälan sker Onsdagar och Lördagar kl. mellan en qvart efter 10 till 11 f. m.

Sturegatan 24, 4 tr.

Signe Hebbe.

Hugo Lindqvist

meddelar undervisning i **pianospelning, dirigerar** körer och kvartetter.
Adr. **Grefgatan 16,** 3 tr. upp.

Lämplig Julpresent!!

"Sjelfbindaren", afsedd för inhäftning af *Musikalier*, har i dagarne blifvit tillgänglig i marknaden.
"Sjelfbindaren" sätter hvar och en i tillfälle att sjelf inbinda sina musikalier utan att på något sätt behöfva sönderskära dem.
"Sjelfbindaren" förekommer den i hvarje familj vanliga olägenheten af söndriga nothäften.
"Sjelfbindaren" tillverkas i 3 qvaliteer till pris resp. 3, 4 & 6 kr. af *R. W. Stare*, Fabrik för Räkenskapsböcker, *Klarab.-g.37*.
"Sjelfbindaren" säljes hos hvarje *Musik-*, samt de flesta *Bok- & Pappershandlare*.

Albumblad

5 melodiska tonstycken för Piano (Romance. Humoresk. Perpetuum mobile. Aftonstämning. Marche Triomphale)
af
Adrian Dahl,

finnes att köpa å **Svensk Musiktidnings expedition,** Olofsgatan 1, samt hos hrr musikhandlare och bokhandlare i landsorten. Pris 1 krona.

Dessa vackra pianostycken af den nu genom flere omtyckta arbeten bekante tonsättaren kunna med skäl rekommenderas åt våra pianister.

Undertecknad gifver fortfarande

PIANOLEKTIONER

Noggrann undervisning efter rationel metod meddelas till moderat pris. 2 nybörjare få förena sig om en timme. Nya elever mottagas och anmälning kan ske kl. 1—2 e. m. Olofsgatan 1 (Hötorget 6) 1 tr. upp öfver gården.

Frans J. Huss.

PIANOAFFÄR

Stockholm,
Drottninggatan 18. Telef. 600.
OBS. *Pianostolar*, ny konstruktion.

Obs. Mycket billigt annonspris
i Svensk Musiktidning — **10 öre petitrad** — (rabatt vid förnyelse.)

INNEHÅLL: Wilhelm Heintze (med porträtt). — Anmälan. — Ur C. M. v. Webers literära arbeten: Vattendragaren. — Följetong: Verdis första storverk. — Musikbref från England af H. W. — Musikpressen — Från scenen och konsertsalen. — Från In- och utlandet. — Hvarjehanda. — Musikalisk bokstafsgåta. — Dödsfall. — Annonser.

STOCKHOLM, O. L. SVANBÄCKS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG 1890.